

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

שבת-יום-טוב-ראשון-של-פסח התחדשות ושגרה

יציאת מצרים שאותה נציין ונחווה מחדש השבוע, היא גילוי של תורה בעולם. בורא העולם התגלה לנו במתן תורה כמי שהוציא אותנו ממצרים: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ - אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם". תורת ישראל מספקת להולכים בדרכה מסגרת קבועה. שש-מאות ושלוש-עשרה מצוות המחייבות את האדם היהודי ועל פיהן הוא צריך לחיות ולהתנהל. אין דרך אחרת. החיים-היהודיים הם תמידיים ודורשים הליכה רצופה בדרך ה'.

מאיך, אלוקים מבקש לא רק את הדרך, אלא גם את הלב. "רחמנא ליבא בעי". בכמה מקומות בתורה חוזרת הדרישה לחוויה פנימית והתרגשות אישית של כל עובד ה'. לא די לקיים את המצוות באופן יבש וחסר חיות. "אֵשׁ תָּמִיד תִּקְרָד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה". גם בתמידיות, צריך שתבער האש. והאש עצמה צריכה לבעור באופן תמידי וקבוע.

האתגר הזה הוא גדול. כמו תמיד, גם בזה העולם מתחלק לשני סוגים של אנשים: ישנם אנשים שקביעות ושיגרה הן הדבר האהוב עליהם. הם נהנים לעשות את אותו הדבר שוב ושוב באופן קבוע. אלה אנשים יודעים להיצמד להוראות ולעשות הכל נכון, אבל קשה להם להתרגש ממה שהם עושים. הם יקומו בכל בוקר בשש וחצי בדיוק, ילכו למנין הקבוע בחמישה לשבע ויתפללו את התפילה מתחילתה ועד סופה. האם הם יחוו את רוממות התפילה? האם הם יצליחו להתרגש ולהתחבר?

לעומתם, אנו מכירים את האנשים המתלהבים והמתרגשים. אלה אנשים שיום אחד שלהם אינו דומה למשנהו. יום אחד הם קמים בבוקר מוקדם, חזורי מטרה, מוכנים לשנות את העולם. בוקר אחר הם קמים כשכמעט צהריים, כיון שאתמול ההתלהבות שלהם סחפה אותם עד לשעות המאוחרות של הלילה. אין להם מנין קבוע בבוקר. פעם הם קמים בהתרגשות לתפילת ותיקין ופעם הם מגיעים ברגע האחרון, ממש לפני שזמן תפילה עובר. האנשים הללו מתרגשים בקיום המצוות, מתלהבים מכל חוויה שהם חווים. האם הם יצליחו לעשות הכל, בלי לפספס? האם הם יכולים לשמור על התמידות ועל שיגרת עבודת ה'?

האתגר הגדול של עובד ה' הוא אש-תמיד. להבעיר אש של התלהבות והתרגשות בכל מעשה ובכל מצווה, ומאיך לא לוותר התמיד. לא לוותר על אף מצווה והוראה אלוקית.

חודש ניסן הוא החודש הראשון במעגל החודשים היהודי. 'חודש' מבטא התחדשות. התחלה חדשה. יחד עם זאת, המערכת הזאת היא קבועה וחוזרת על עצמה מידי חודש בחודשו. בחודש יש אלמנט של התחדשות ויש אלמנט של שגרה. החודש הראשון וחג הפסח החל במהלכו, קוראים לנו לנהל שגרה של התחדשות. להתלהב, בכל פעם מחדש.

בליל הסדר נסב סביב השולחן יחד עם המשפחה כולה. הסימן המרכזי של לילה זה, 'מגיד', נותן לנו כלים ומעמיק את היסודות של היהדות ודרך ה'.

ראיתי באסופת מאמריו של ידידי הרב משה שמעון אופן הי"ו פנינה נפלאה: בהגדה אנו קוראים על יחס התורה לארבעת הבנים - "כְּנִיחַ אֲרָבְעָה בָּנִים דְּבָרָה תוֹרָה". בנים שבעצם מייצגים ארבע גישות לקיום מצוות ה'.

הבן התם, לומד שעליו להבין כל דבר ברובד הפשוט שלו. הבן שאינו יודע לשאול, שומע שחייבים לשאול ולברר.

שני הבנים הראשונים, החכם והרשע, מסמלים את שתי קצוות המסגרת. את אש-התמיד. הבן החכם שמבקש להתעמק בכל אחת מהמצוות ורואה בכל מצווה משהו שונה וייחודי, לומד מאביו את ההלכה ש"אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן". מדוע דווקא את ההלכה הזאת שלא טועמים כלום אחר אכילת מצה? התשובה היא, משום שטעם של מצוות צריך להישאר בפה. קיום המצוות צריך להיעשות באופן שישאיר חותם ויותר את מקיימי המצוות עם טעם טוב ומשמח.

לעומת זאת, הבן הרשע שומע בתשובה לשאלתו המתריסה את "בְּעֵבוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי". המסר אליו הוא שכל קיומנו בעולם הוא עבור קיום המצוות. אין לנו יכולת או דרך "להיפטר" חלילה מקיום המצוות. אנו מחוייבים לקיים את כל המצוות - כל הזמן.

זה האתגר. זו המשימה. לקיים את כל המצוות, כל הזמן, באופן תמידי וקבוע. ולעשות את זה מתוך התרגשות. באופן שמשאיר טעם טוב, משמח ומלא התלהבות.

חג הפסח הוא ההזדמנות לשנן את היסודות. דרך הלילה הארוך והשונה ישנה הזדמנות לחוות את ההתלהבות והריגוש שטומנת בחובה עבודת ה' התמידית.

לא בכדי גם בתכנית הלימודים של מדרשת זיו פסח מתקיים בעיצומה של חופשת ניסן. חופשה שנועדה מצד אחד גם לשמר את השגרה, וגם לרענן ולהחליף כוחות כדי להדליק אש. תמיד.

פסח כשר ושמח
שבת שלום!
אליהו אילני